

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Socialnämnden 2013-09-11

Motion "Redovisa barnkonsekvensanalyser i Täby kommuns utredningar och tjänsteutlåtanden"

Sammanfattning

Janne Boman, Ylva Blomqvist, Johan Blix och Lars-Göran Nilsson, alla socialdemokraterna, har i fullmäktige den 22 april 2013 väckt motionen "Redovisa barnkonsekvensanalyser i Täby kommuns utredningar och tjänsteutlåtanden". De efterlyser en samlad redovisning av vilket arbete som gjorts och görs för att stärka barns rättigheter och yrkar att det i all planering och i alla förslag till beslut ska redovisas en barnkonsekvensanalys.

Riksdagen antog 2010 en ny strategi för att stärka barns rättigheter (Betänkande 2010/2011 SoU 3). Strategin består av nio principer som syftar till att stärka barnets rättigheter inom alla berörda områden och verksamheter på statlig och kommunal nivå.

Det pågår idag mycket arbete inom kommunen i barnkonventionens anda. Att ytterligare förstärka arbetet genom att alltid i alla beslutsunderlag rubricera konsekvenser för barn och ungdomar anses inte nödvändigt då detta arbete bedrivs kontinuerligt i verksamheten. I beslutsunderlag är det viktigt att man beaktar många aspekter, det kan bland annat röra sig om tillgänglighet och jämställdhet.

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår fullmäktige besluta:

Motionen föranleder inga ytterligare åtgärder med anledning av det arbete med barnperspektiv som redan bedrivs.

Ärendet

Motionärerna efterlyser barnkonsekvensanalyser i all planering och i alla tjänsteutlåtanden som berör barn och hänvisar till en motion väckt 2008 där det yrkades att Täby kommun borde skapa en strategi för att kunna förverkliga FN:s barnkonvention om barns rättigheter.

I svaret till den motionen (KF 2011-02-21, § 8) ville man avvakta den handlingsplan som Sveriges kommuner och Landsting (SKL) då höll på att ta fram. Handlingsplanen blev klar hösten 2011 (*Handlingsplan för att stärka implementeringen av FN:s konvention om barns rättigheter i kommuner, landsting och regioner*) och bygger på en överenskommelse som SKL och regeringen ingick 2010 för att intensivifiera arbetet med barns rättigheter i verksamheter inom kommuner, landsting och regioner.

Överenskommelsens utgångspunkt var regeringens proposition 2009/10:232 Strategi för att stärka barns rättigheter i Sverige. Arbetet med överenskommelsen genomförs i tre delar. Först genomförde SKL tillsammans med barnombudsmannen en kartläggning för att samla kunskap om behov av fortbildning och stödinsatser för att kommuner, landsting och regioner ska kunna intensivifiera arbetet med barns rättigheter. Det andra steget var just SKL:s handlingsplan som tar sin utgångspunkt i kartläggningen och regeringens strategi och redovisar SKL:s åtaganden i implementeringsarbetet fram till november 2013. Det tredje steget är genomförandet som sker från år 2011 till innevarande år.

Nu har ett par år gått sedan handlingsplanen publicerades och genomförandet av planen (det tredje steget i överenskommelsen) pågår. Motionärerna saknar en samlad redovisning av det arbete inom detta område som sannolikt gjorts och görs i Täby kommuns olika verksamhetsområden. De saknar också barnkonsekvensanalyser i kommunens utredningar, tjänsteutlåtanden och i verksamhetsplanen. Eftersom kommunen är inne i ett expansivt skede med flera nya utbyggnadsområden menar motionärerna att det är extra viktigt att analysera hur barnens behov har vägts mot andra aspekter i dessa områden.

Bakgrund

Konventionen om barns rättigheter antogs av FN i 1989 och året därpå ratificerade Sveriges riksdag konventionen. I Sverige har barnkonventionen införlivats i svensk rätt genom transformering, d.v.s. den internationella överenskommelsen eller delar av den har successivt inarbetats i svensk författningstext. För statliga myndigheter, kommuner och landsting handlar det således dels om att beakta barnkonventionens intentioner i olika verksamheters beslut, dels om att tillämpa den lagstiftning som har förändrats i enlighet med barnkonventionens krav.

Riksdagen antog 2010 en strategi för att stärka barns rättigheter, som beskrivits ovan. Strategin består av nio principer som uttrycker grundläggande förutsättningar för att stärka barns rättigheter i Sverige. Dessa är:

1. All lagstiftning som rör barn ska utformas i överensstämmelse med barnkonventionen.

2. Barnets fysiska och psykiska integritet ska respekteras i alla sammanhang.
3. Barn ska ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem.
4. Barn ska få kunskap om sina rättigheter och vad de innebär i praktiken.
5. Föräldrar ska få kunskap om barnets rättigheter och erbjudas stöd i sitt föräldraskap.
6. Beslutsfattare och relevanta yrkesgrupper ska ha kunskap om barnets rättigheter och omsätta denna kunskap i berörda verksamheter.
7. Aktörer inom olika verksamheter som rör barn ska stärka barnets rättigheter genom samverkan.
8. Aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn.
9. Beslut och åtgärder som rör barn ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv.

Strategin syftar till att stärka barnets rättigheter inom alla berörda områden och verksamheter på statlig och kommunal nivå.

SKL:s handlingsplan, som nämnts ovan och som är en del av regeringens strategi, har som målsättning att åstadkomma en struktur för utveckling och spridning av kunskap samt utveckla hållbara metoder och arbetssätt för att omsätta strategins principer i praktiken. Målgruppen är politiker, tjänstemän på olika nivåer och personal som direkt möter barn. De övergripande insatserna från SKL sker inom fyra områden; kommunikation, kompetensutveckling, spridning av befintligt informationsmaterial och regionala konferenser.

Barnombudsmannen (BO) är en viktig samarbetspartner för SKL. De har gemensamt genomfört kartläggning och samarbetet har fortgått när det gäller de insatser som har gjorts i enlighet med handlingsplanen. BO menar att det är viktigt att understryka att barnperspektivet inte enbart är relevant inom traditionella barn- och ungdomsverksamheter som skola, barnomsorg, fritid och socialtjänst. Barn och unga berörs i allra högsta grad av beslut i tekniska förvaltningar, till exempel i frågor gällande trafik och miljö.

Implementeringen av barnkonventionen i kommuner

Barnombudsmannen har en pådrivande roll i arbetet med att genomföra barnkonventionen i kommuner. Till exempel har de på sin hemsida flera faktablad hur man praktiskt kan arbeta med att stärka barns rättigheter i kommuner genom att förankra processen i hela verksamheten, ordna seminarier och sprida erfarenheter och fungerande arbetsmetoder.

Flera kommuner, t ex Lund, Uppsala, Falkenberg och Östersund, har antagit en lokal strategi för barns rättigheter och inflytande. I Partille kommun har man vunnit pris för sitt arbete med implementeringen av barnkonventionen. I kommunen finns ett samarbete kallat Barn Unga Samhället (BUS) som sker över verksamhetsgränser både på politisk nivå och på tjänstemannanivå.

Barnkonsekvensanalyser i underlag för de politiska besluten är vanligtvis en del av de lokala strategierna. Genom barnkonsekvensanalyser har man möjlighet att samla in och analysera barns perspektiv i relation till förslagen. Vilken ambitionsnivå kommunerna har när det gäller dessa analyser är lite olika och är också beroende på vad ärendet gäller. I vissa fall har man det som en rubrik i tjänsteutlåtandena och endast ett par rader text under och i andra fall kan det vara en helt separat utredning som biläggs tjänsteutlåtandet.

Pågående arbete i Täby kommun med barns rättigheter

I Täby kommun finns det idag ingen samlad strategi för barns rättigheter och i de underlag som tas fram för politiska beslut redovisas inte specifikt konsekvenser av beslutet för barn.

I de olika verksamheterna pågår dock arbeten i barnkonventionens anda. Inom socialnämndens ansvarsområde för socialomsorgs verksamheter regleras barnperspektivet i socialtjänstlagen 1kap 2 § socialtjänstlagen, SoL, och bestämmelsen har sin grund i FN:s barnkonvention. För individ- och familjeomsorgen finns det inskrivet i riktlinjerna för försörjningsstöd, barnavårdsärenden och för missbruk att barnperspektivet ska beaktas. Försörjningsstöd uppmärksammar speciellt barnen vid hyresskulder och avhysningar. I övrigt ska barnfamiljer uppmärksammas genom att se till särskilda behov av t.ex. fritidsaktiviteter och andra specifika saker som rör barn.

Familjeenheten arbetar med utredningsmodellen BBiC (barns behov i centrum) som utgår från barnets behov. Barnsamtal förs med barn/ungdomar för att deras bild av utredning och behov av insatser ska framföras. Det finns ett Barnahus i samarbete med övriga nordostkommuner, polis, åklagare och BUP som samordnar utredningar på plats för barn som utsatts för våld eller övergrepp. Det finns möjlighet att delta i gruppverksamheter för barn till föräldrar som missbrukar, barn som bevittnat våld, barn som har skilda föräldrar, barn

tillföräldrar med psykiskt funktionsnedsättning. Dessa grupper sker i samarbete med övriga nordostkommuner.

Inom missbruksenheten används utredningsmetoden ASI som även den kan fånga upp att någon med missbruk har barn och där barn är hemmavarande. Om så är fallet kontaktas i princip alltid familjeenheten för att se om det finns behov av att utreda om insatser till barn behövs.

När det rör ärenden avseende personer med funktionsnedsättning träffar handläggarna barnen och pratar med dem om sin situation (där det går) för att väga in deras åsikt. Föräldrarna är de som ansöker om insatser för sina barn. För vuxna inom LSS och socialpsykiatri ser man till barnperspektivet vid beslutsfattande och även där har man blivit bättre på att fånga upp barnperspektivet och hänvisa till de barngrupper som finns.

I övrigt inom socialnämndens verksamheter finns anhörigstödet verksamhet som har ett barnperspektiv och som genomför olika insatser som .tex. "Nätverket för anhöriga till personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar". Deltagarna är föräldrar till barn i åldrarna 4 - 45/50 års ålder, där flertalet barn ändå är i spannet 8 - 20 år. Syftet med nätverket är att sprida information, kunskap, råd och stöd. Det är information som både riktar sig till föräldrarna och till de barn och syskon som kan finnas i samma familj. Kommunpsykiatri i egen regi har upprättat en rutin och handlingsplan i sitt arbete om man misstänker att ett barn far illa.

Överväganden

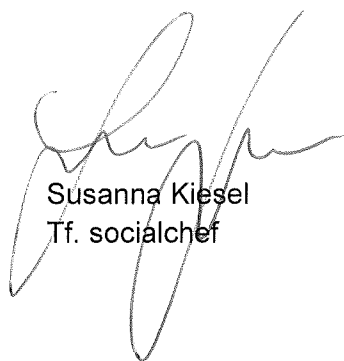
Det blir allt vanligare att kommuner gör barnkonsekvensanalyser i utredningar och i tjänsteutlåtanden (underlag för politiska beslut). I och med den strategi som antagits av riksdagen är det kommuners och statliga aktörers skyldighet att stärka barns rättigheter i samhället. I Täby kommun pågår ett arbete med detta kontinuerligt i verksamheten, se exempel ovan. Det finns även aktiviteter som inte enbart riktar sig till barn och ungdomar men som ändå kan räknas inom ramen för arbetet med barns rättigheter. Exempel på det är medborgardialogen i galoppfältsutbyggnaden.

Motionärernas förslag med att införa ett barnperspektiv i alla beslutsunderlag som på något sätt berör barn och ungdomar genom så kallade barnkonsekvensanalyser är ett sätt och en påminnelse att alltid överväga och beakta barns behov. Det är också tänkbart att genomföra informationsinsatser för att förstärka barnperspektivet i kommunens verksamheter.

Vad som kan ifrågasättas med förslaget är varför bara barn- och ungdomars rättigheter ska lyftas speciellt i kommunens beslutsunderlag. Det finns även

andra aspekter, till exempel tillgänglighet, miljö och jämställdhet, som också är viktiga att beakta när man tar fram beslutsunderlag och där det finns antagna strategier som grund.

Som beskrivits pågår ett gediget arbete med att stärka barns rättigheter. I de beslut som fattas i kommunen beaktas barnperspektivet, men också andra aspekter som är relevanta i ärendet. Att införa en speciell rubrik i beslutsunderlagen där man redogör för barnkonsekvenser anses därför inte nödvändigt och därför föreslås motionen inte föranleda några ytterligare åtgärder.

Susanna Kiesel
Tf. socialchef

Socialdemokraterna i Täby

TÄBY KOMMUN Kommunstyrelsen
2013 -04- 18
86/2013   Q2

MOTION
2013-04-22

KÄNNEDOM	HANDLÄGGN.
(D) A R	SBN, KFN GVN, BGN SON

Motion från Janne Boman (S), Ylva Blomqvist (S), Johan Blix (S) och Lars-Göran Nilsson (S); "Redovisa barnkonsekvensanalyser i Täby kommuns utredningar och tjänsteutlåtanden"

Bo Gustafsson Grip yrkade i en motion "Barnperspektivet i nämndernas verksamheter" 2008-12-15 att Täby kommun skulle skapa en strategi för att förverkliga FN:s barnkonvention om barns rättigheter inom de kommunala verksamheterna. Han hänvisade till den nationella strategin som Riksdagen godkände i mars 1999 och redovisade Botkyrka kommuns metod att systematiskt skapa förutsättningar för att förverkliga konventionen.

Motionen behandlades i SBN 2010-11-09. Därvid lämnade m, fp och c ett gemensamt uttalande: "Stadsbyggnadsnämnden ser positivt på att stadsbyggnadskontoret påbörjat arbetet i barnkonventionens anda och att det kommer att utvecklas framöver. Nämnden ser även fram emot att få ta del av handlingsplan i enlighet med det avtal som har träffats för åren 2010-2013 mellan regeringen och Sveriges kommuner och landsting om kartläggning och satsningar för att stärka barnens rättigheter.

Kommunfullmäktige beslutade 2011-02-21 att motionen inte skulle föranleda några ytterligare åtgärder med hänvisning till ovannämnda överenskommelse mellan regeringen och Sveriges kommuner och landsting, till den nationella "Strategin för att stärka barnets rättigheter i Sverige" och till den handlingsplan som SKL skulle ta fram. Vidare redogörs i tjänsteutlåtandet för det arbete som bedrivits inom SBN:s verksamhetsområde med skolvägsprojektet, projektet "Plats att växa" och kommunens lek- och aktivitetsplan.

En hel del arbete har sannolikt bedrivits inom Täby kommuns verksamhetsområden. Det har dock inte gjorts någon samlad redovisning av vilka mål nämnderna har beslutat och hur de förverkligats. I kommunens utredningar och tjänsteutlåtanden redovisas i regel inte några barnkonsekvensanalyser. I det planeringsunderlag som ska ligga grund för arbetet med nästa verksamhetsplan står inget om barnperspektivet.

Kommunen är nu år 2013 inne i en period av intensiv planering av flera stora nybyggnadsområden: Arninge, Galoppfältet, Roslags Näsby. Hur dessa områden utformas kommer att påverka många barn och ungdomars uppväxt. Speciellt små barn är mycket beroende av närmiljöns utformning, t ex hur rik den är på sinnesintryck, hur nära det är till inslag av natur, om den är vindskyddad eller blåsig, om den är så trafiksäker att barnen kan röra sig självständigt. För äldre barn och ungdomar är det viktigt med mötesplatser, möjligheter till olika slags fritidsaktiviteter och bra förbindelser till närliggande bostadsområden.

Inom vart och ett av de nämnda utbyggnadsområdena har kommunen anlitat landskapsarkitekter, som arbetar bland annat med dessa aspekter. Det som dessutom bör göras, är att analysen om hur barnens behov har vägts mot andra aspekter särskilt redovisas i beslutsunderlagen.

Inom andra verksamhetsområden finns andra slags barnperspektiv. Oavsett verksamhetsområde, finns ingen anledning att invänta ytterligare planer och utredningar för att göra en systematisk redovisning av konsekvenser för barn.

Med hänvisning till ovanstående yrkar vi att kommunfullmäktige beslutar;

att Täby kommun i all planering, och i alla förslag till beslut, som berör barn särskilt ska redovisa en barnkonsekvensanalys.

Täby den 22 april 2013

Janne Boman (S)

Ylva Blomqvist (S)

Johan Blix (S)

Lars-Göran Nilsson (S)